ПОЈЕДИНИ БРОЈ 50 ПАРА.

„Застава“ излази сваки дан осим понедељника и празника. — Претплата је 100 Д. на годину, 50 Д. на пола године, и 25 Д. на четврт године; за Америку 6 долара на годину. — Претплатити се може бар на четврт године.

Издавалац „Застава“ Д. Д.

ЗАСТАВА

ОРГАН РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Поштарина плаћена у готовом

Рукописи за лист шаљу се на уредништво „Заставе“, а новац за претплату и огласе на администрацију „Заставе“ Нови Сад, Лазарева улица број 14. — Телефон број 110. — Рукописи се не враћају.

Издавалац „Застава“ Д. Д.

Број 64. Нови Сад, у четвртак 23. марта 1922. Година LIII.

Либерализам.

(Завршни чланак)

За теразијску бомбу одговарао је Алимпије Савић само зато, што је био међу побуњеницима. Тада су посланици апшени и пребијани.

22-га октобра 1873. год. дошло је Чумићево министарство и Маринковићево; оно погоршава терор и суспендује излажење листу „Јединство“, у коме сарађује Светозар Марковић.

1874-те године наређени су избори и одмах је отпочет страховит терор и апшење. Тада је убијен Павле Грковић и многи други, у скупштини је поништен мандат Јеврема Марковића и других опозиционалаца.

После Чумићевог министарства долази министарство Чича Данилово и Мијатовића; распрстише министарство и угушише све листове, а посланике и виђене људе поапсише, Адама, Милоја Миловановића и Тајсића. Адам је у затвору чак и отрован.

1875-те године образовано је министарство Ристићево, затим Каљевића и Стојана Бошковића као слободоумније. Али Каљевић на влади напушта брзо сва слободоумна начела. Кад су радикали одпочели да траже укидање бирократије и кад је Петар Катић у Скупштини изнео зулуме власника, Чумић и остали министри отпочели су нова гоњења.

Изнесосмо све ове фазе, да се види, како су се слободоумни људи изврглі у најљуће реакционарце.

Борба је настављена још жучније, али срећенијом методом после 1880-те године, пошто је радикална странка званично призната.

Либерали се повлаче са политичког поља, падом кабинета Јована Ристића, који противно намери књаза Милана Обреновића закључује трговински уговор са Енглеском, да би спречио уговор са Бечом. Либерали се јављају поново 1887-ме године са радикалима, 1892-ге године намесништво покушава, да их доведе на владу, али тада изби 1. априла 1893. године дворска револуција, затим улазе у мешовит кабинет Владана Ђорђевића, а после 1903-ће године са самосталцима у влади Владана Ђорђевића, а у новом режиму удружени са самосталцима, док у повлачењу 1915-те године сасвим не исчезоше и не завршише чланком „Држава или народ“ у последњем броју „Српске Заставе“. У чланку су препоручивали државницима, политичарима, народу и српској војсци, да остану у народу, да га чувају и спасу и да напусте државну организацију. Већина либерала је остала. Међу њима Воја Вељковић и Рибарац. Тако је мизерно завршила једна у почетку и постанку идеална странка, не оставивши ни једну тачку свога програма.

Илија Илић.

Сепаратизам основне школе у Хрватској, Славонији и Срему.

Демократска странка прогласила је себе инкарнацијом нашег народног јединства, борбу против сепаратизма својим патентом, а Светозара Прибићевића представником тога јединства и носиоцем те борбе. Лепо. Никоме се, па ни демократској странци, не може забранити да буде уображена и разметљива, да сама себе обмањује, да сама себи лаже, да лудује.

Али, да је демократска странка за прошле три године по нашој политичкој арени демонстрирала изобиљем лудовања уображености и разметљивости своје, показују трагови њезини у свима правцима трогодишњег политичког шеретлука и у свима правцима нашег трогодишњег деконсолидовања.

Један доказ лажње њезине борбе против сепаратизма, јесте и наставна политика по основним школама у Хрватској, Славонији и Срему, јесте и Treća Čitanka za niže pučke škole u Hrvatskoj i Slavoniji. Ова читанка приказује једну наказу наставне политике, баш хрватског сепаратизма.

Читанка је издата 1921. године. Украшена је истина, красним ликом тада још наследником престола Њег. Височанства Александра, али без лика тадањег још Краља Петра. Биће да је било и томе каквог хрватског разлога. Хрватска школска настава сматрала је сувишним да ђаке упознаје и са ликом Краља Петра, као што није држала потребним да ђаке упозна ни са личношћу Краља ни Престолонаследника. У целој читанци од 263 страница ни речи нема, осим приче „Petar Mrkonić“ (стр. 198.) и анегдоте „Kralj Petar i seljački stalež“ (стр. 203.). О Њег. Височанству престолонаследнику и регенту Александру — ни речи. О Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца ни речи. О народном јединству? Процеђено је кроз зубе, да су се Хрвати и Срби населили у ове крајеве (у Хрватску и Славонији) као један народ, као што су један народ и данас. Да су Србин и Хрват два брата близанца, а Хрвати и Срби да су много радили док се нису ујединили. И све је то процеђено у предмету „Hrvatska i Slavonija“ (стр. 118.), која се слави као divna hrvatska zemlja, као Liepa naša domovina, за коју се јуначки хрватски народ борио вековима на живот и смрт против многих љутих непријатеља (стр. 119.). Ни о Београду, као главном граду, као престоници Краљевине, нема у читанци ни речи. Али је зато Загребу, као главном граду у Хрватској и Славонији са којим се „сваки од нас поноси“, посвећено седам страница са три слике.

О проглашењу државе и краљевине Срба, Хрвата и Словенаца ни речи нема, али зато је ту у бојама израђена слика; „Проглашење Хрватске Краљевином“, али је ту и прича: „Хрватска постаје Краљевином“ (стр. 167.). Зар зато, да надражи прохтев проглашивања Хрватске Краљевине?!

У читанци нема географске мапе Краљевине наше, али зато је мапа „Хрватска и Славонија“. Границама Хрватске и Славоније је омеђашена и Војводина. Дакле, „Трећа Читанка“ је извела и анексију Војводине, њезино утеловљење матери земљи Хрватској и Славонији.

О Србији, о Босној и Херцеговини, о Црној Гори и Словенији ни речи у читанци нема. Има у читанци једна песма и једна проза и о Св. Сави (стр. 168. и 169.). Али ни у песми ни у прози нема ништа српског.

У песми Андрије Качића Миошића се пева:

„Сава нам је ружа избрана од кољена Немањић Стјепана, Словинскога краља и ћесара. Од источних страна господара“. Не ћемо дуљити. Сама „Читанка“ казује све.

Њезина је садржина, њезине су слике, њезина географска мапа и са грбом на корицама све је то тако удешено, да би ту „Чатанку“ могао благословити и дати му свој imprimatur и Хрватски Блок.

Али је та „Читанка“ издата накладом „Кр. хрв. слав. земаљске владе у Загребу.“ Као легитимација овог званичног издања носи насловни лист „Читанке“ са неким малим нејасним грбом око којега је отштампано „кр. хрв. слав. земаљска наклада школских књига и тисканица“. А сад треба још да кажемо, да је министар просвете г. Светозар Прибићевић. И да се под режимом његовим и под просветним режимом демократске странке, појавити могу и овакве сепаратистичке хрватске наставне школске наказе!

Нека нам и г. Светозар Прибићевић министар просвете, и нека нам демократска странка каже и објасни: 1. Каква је то кр. хрватска славонска земаљска влада? 2. Каква је то кр. хрв. земаљска наклада школских књига и тисканица? 3. Каква је разлика између Хрватског Блока и хрватског сепаратизма „Треће Читанке за ниже опће пучке школе?

Догод нам се то не објасни остаћемо у уверењу, да је та самозвана и надувена кр. хрватска славонска земаљска влада један фалзификат, једна лаж и један политички злочин против државног устава и државног јединства. И да је једна велика лаж демократске странке њезина борба против хрватског сепаратизма, и њезина борба за народно и државно јединство. Лаж је, јер чињенице, јер дела не стоје у складу и коначности са теоријом борбе против сепаратизма.

Завршујемо с тим, да ће се и ова „Трећа Читанка“ обити о главу демократској странци на посланичким изборима, који предстоје, као што ће јој се обити о главу и то, да се Српчад по основним школама присиљавају, да декламују: „Ја сам Хрват хрватски син, име ми је Радивој“... Присиљавају и од Срба учитеља, по вишим налогу.

Реч има министар просвете г. Светозар Прибићевић.

Из Срема. **Бранко.**

Благодати Бродарског Синдиката.

Паробродска локална вожња између Н. Сада и Каменице постојала је годинама. Тај локални превоз, који је сачињавао државно регално право, издаван је под закуп подузетницима. Ти подузетници имали су купити лађу, одржавати је и снабдевати свачим, одржавати редовну вожњу према потребама путника, плаћати држави закупнину, порезу и све дације.

Ти подузетници возили су по свакој особи за 40 ф. на првој а за 14 ф. на другој класи. Могао је дакле сваки за 14 ф. одвести се до Каменице и за толико из Каменице у Н. Сад. Поред тих цена и свих горњих обвеза, имали су сви подузетници од овога посла обилне чисте добити.

Бродарски Синдикат добио је лађу за ову вожњу за бадава, не плаћа никакве закупнине ни порезе, не обзире се ни у чему на жеље и потребе публике, а диже цене вожњи из године у годину у небеса! Тако сада већ узима 12 круна за једну вожњу до Каменице. Наравно да поред тога има сам Синдикат штете, јер људи пре него што ће платити ту несразмерну високу возарину, иду радије пешке или чамцем.

Ово непаметно отештавање промета огромно штети све привредне интересе и града Н. Сада и целе његове сремске околине, — што је наравно штета и за свеукупне привредне интересе целе државе. Стога би заиста време било, да наше власти овом „ши-

јачком послу“ једаред већ на пут стану.

За овакво деловање заиста нема тај Синдикат права, неке повластице и неке привилегије од државе тражити, него се мора одлучно обавестити о томе, шта му је дужност и према публици и према држави.

Путник.

Нови Сад, 22. марта.

— **Мртви капитали.** Сељак наш врло добро зна: она земља, која стоји необрађена, запарложена, то је мртва земља. Од ње нема користи ни њен поседник, ни друштво, ни држава.

Као што земља може бити мртва, исто тако може бити мртав и новац, капитал: то је онај новац, који се држи код куће, у орманима и сламњачама. Код нашег света има врло много таквог новца. Нећемо погрешити ако утврдимо: да многи човек не зна, шта да почне са својм новцем.

Међутим, грдна је штета, што су многи катилали мртви. Штета је то у првом реду за онога, који их има. Новац је зато, да га ставимо у обрт, да га употребимо и искористимо, да извучемо из њега што више прихода. Новац треба улагати у разна подузећа, у занате и трговину, јер се један народ тако богати. Зато, уместо да свој новац држе код куће, наши људи би требало да смишљају у што би новац могли да уложе, да развију нашу трговину и индустрију.

Паметан човек не држи да му новац лежи мртав. Паметни грађани нађу паметне ствари, у што ће улагати новац. Они у првом реду, стварају нова подузећа, а после, труде се да и свој живот дотерају: да подигну што бољу кућу, да се што боље удесе, да набаве што савршеније машине. Па, богме, гледа и на то, да што лепше удесу свој град, своју улицу, да подигну што лепше зграде, да се и сам заинтересује за уметност: за позориште, за слике својих уметника, итд. итд. Кад ћемо ми дочекати то време, да наш сељак почне да потпомаже својски своју народну културу?! Осталом, наш је сељак бистар, вољан све да учини, само треба да се нађу честити људи, који ће га упутити, да свој живот удеси лепо и чевека достојно.

За поште у Војводини.

На предлог г. Министра Пошта и Телеграфа, др. Жарка Миладиновића, решено је у Министарском Савету да се приступи побољшавању прилика на војвођанским поштама. У првом реду ће се усавршити техничка страна пошта. Држава ће у ту сврху подићи већи зајам и снабдети поште са најмодернијим техничким потребама. После, много ће се пазити на постављено особље. Поште су, и са државног и са приватно — прометног гледишта врло важне, те се мора пазити на то, какво је особље постављено на поштама. Непоуздано и вротив државе расположено чиновништво мора се отпустити и заменити нашим, словенским људима, који ће бити међутим потпуно стручно образован.

Руски дугови.

Конференција савез. стручњака у Лондону међу осталим бавила се и питањем дугова предратне Русије. Што се тиче државних дугова предратне Русије Енглези имају пројекат, према којему се предлаже емисија обвезница са мораториумом од 20 година. Што се тиче пак приватних дугова, предвиђено је, да страни кредитори добију натраг позајмљене суме било у новцу или у натури. Исто тако је био предмет проучавања стручњацима и успостављање трговинских веза са Русијом.

Суботички митинг.

— Велики народни збор, учесника око 10.000 људи. —

У недељи 19. о. м. одржан је у Суботици на заузимање напредне и националне омладине, збор, на коме је осуђена политика талијана у питању Ријеке.

Збор је био заказан за 10 сати преподне, но већ око 8 сати почео се скупити народ на тргу Слободе пред градском кућом.

Збор је отворио г. Мато Кулариħ ст. права у име удружења Ј. Н. Н. О. на чији предлог је изабран за председника збора брат Буњевац г. Иван Црнковић нар. радикални посланик. Председник даје реч г. Пешутићу ст. права, који у свом кратком говору износи програм Ј. Н. Н. О. Др. Ловро Колнер адвокат, говорио је о фашистичком инциденту на Ријеци и о затегнутим односима наше државе са Таалијанима. Лазар Рудић, сељак, говорио је против Талијана и бурно је поздрављен. Др. Иво Милић пред. среског суда говори против корупције и о партиским затегнутим односима и о узроцима скупоће. Др. Звонимир Пишкулић напада све оне, који руше нашу државу.

На крају збора студент-права Милош Николић прочитао је резолуцију, у којој се захтева од Италијана да до ситнице изврше рапалски уговор; даље захтева да се престане гоњене наших људи у Мађарској.

По свршетку збора кренула се поворка са музиком на челу кроз главне улице.

Клицало се држави, често се чуло и „доле Италијани, доле Хорти, доле нелојални грађани“ итд. Око 12 сати маса света се разишла у највећем реду.

Резолуција је упућена Председништву министарског савета у Београд. **И. П. права.**

Русија и Ђеновска конференција.

Министар спољних послова Совјетске Русије Чичерин упутио је ноту Пуенкареу, у којој саопштава становиште своје владе о ђеновској конференцији. Чичерин је мишљења, да иако између совјетских и буржујских држава постоје битне разлике, ипак има основе за споразум за колективан рад. Ђеновска конференција треба да се разликује од досадањих, јер не треба да буде разлике између победиоца и побеђених. Совјетска влада противна је, што многе државе пре конференције држе састанке ради споразума о појединим предметима конференције, јер налазе да се тиме прејудицира рад и држање конференције, а то може да неповољно утиче на повољан исход конференције. У самој ноти Чичерин износи, како су данас у Русији знатно измењене прилике и данас је отворено поље приватној иницијативи у Русији. Приватна својина данас призната је и конфисковане фабрике и индустријска подузећа враћена су власницима у посед. Особито је загарантована својина странцима, што обезбеђује право концесионарима у спољној трговини. Давање дозвола за оснивање акционарских и банкарских подузећа такође повољно делује на приватну иницијативу. Чичерин жели, да искреном сарадњом ђеновска конференција буде корисна по цео све..

Америка против Антанте.

У американском Сенату приликом буџетске дебате дошло је до мучних нападаја на Антанту. Скоро сви сенатори, без разлике на страначко обележје, нападали су Антанту, јер ова не показује ни мало наклоности, да од ратне одштете, коју Немачка плаћа, плате и окупационе трошкове за американску војску. Из тих разлога захтевали су сенатори, да се и последња американска чета што пре позове натраг. Као што се види Америка узима сасвим друго држање према некадашњим својим ратним савезницима. Поред отказа на учествовању у ђеновској конференцији, Америка сада поставља и захтев за наплату окупационих трошкова. Главни разлог разилажења Америке са Антантом датира се још од вашингтонске конференције. Како је амерички сенат у последње време заузео једно опозиционо држање према закључцима вашинктонске конференције, то је државни секретар Хјуз одлучио да заузме став против милитаристичке политике Европе.

ВЕСТИ.

— **Родитељски састанак у Мушкој Гимназији.** Наставници Мушке Гимназије моле ученичке родитеље, да изволе доћи на родитељски састанак, који ће се одржати у Мушкој Гимназији, у недељу 26. марта у 11 часова преподне. На састанку ће се претресати питања у вези са васпитањем и напретком наших ученика.

— **У пажњу путницима за иностранство.** Да би се посао око издавања и визирања заграничних пасоша лакше и тачније могао обавити, исто тако и да се странке заштите од непотребних похађања званија ове капетаније као и од евентуалних материјалних штета издаје се следеће наређење: Свако лице које хоће да тражи заграничну путну исправу треба да поднесе молбу за то најкасније 5 дана пре него што хоће путовање да наступи, за визирање важећег пасоша треба се молба поднети најкасније 2 дана пред полазак на пут. Изузетак те наредбе могу бити само најхитнији случајеви потребе путовања, као например смрт или хитно лечење у иностранству. Даље се примећује да је приликом тражења новог пасоша, неопходно потребан доказ моралне исправности као и доказ регулисања војне и порезне обавезе. Све молбе се предају у пријавном одеђењу овог редарства где се добивају и формулари. — Велико капетанско звање града Новог Сада.

— **Највећи хотел на свету** разуме се налази у Америци, у великом граду Чикагу. Хотел ће имати нешто мање него 3000 соба за преноћивање, од којих ће 2000 коштати по 3 и по до 4 долара, а 1000 по 7 долара. Сала за јело биће тако велика, да ће у њој моћи јести 4000 гостију. Осим тога имаће позорницу од 300 квадратних метара и многе друге потребне сале. Цела зграда стајаће 15 милиона долара.

— **Добротворна Задруга Новосаткиња.** Главна год. скупштина Добротворне Задруге Српкиња Новосаткиња, која је била предвиђена за 26. март о. г. одгађа се, због болести гђе благајкиње за касније.

— **Дечије новине.** Под уредништвом гђе Зорке Симе Лазића изашао је 7 број „Дечијих Новина“ са одабраном садржином.

— **Женидба Кинеског цара.** Бивши Кинески цар, који је још увек прилично млад, ускоро ће се венчати са две младе девојке. од којих је једна ћерка бившег министра Ук-Шиу. Она ће бити главна жена царева.

— **Прагови за жељезнице.** Министарски Савет је одобрио Министарству Шума и Руда да може посећи извесну количину дрвене грађе у босанским и словенским шумама, од које ће се један део извести у иностранство, а други, већи део, употребити за прагове жељезница.

— **Свадбени дар председника Масарика.** Из Прага јављају, да ће председник чехословачке републике г. Масарик предати невести нашега Краља Александра као свадбени дар дивно уметничко брушено чешко стакло, који ће се посао извршити по нацртима чешких архитекта Драхоновског и Јанака.

— **О исплати ратне одштете.** Министар Правде г. др. Лаза Марковић, на питање нар. посланика г. Вујичића, изјавио је у Народној Скупштини, да је од Немачке на рачун репарација примљено досада 17.340 коња. Од Бугарске је примљено 11.900 оваца, 4643 коња и 4000 волова. Чист приход од продате стоке из Немачке и Бугарске износи 18,900.000 динара. Осим тога набављено је на рачун репарација велика количина плугова и осталих пољопривредних справа, као и разних потреба за Министарство Шума и Руда, за Министарство Саобраћаја, Министарство Пошта и Телеграфа као и за генералну дирекцију Вода.

— **Распоред учитеља.** Министарство Просвете тражило је од осталих министарстава, да се учитељи, који су на служби по разним надлештвима, одмах разреше од дужности и ставе на расположење Министарству Просвете.

— **Патријархов дар.** Њ. Св. Патријарх Димитрије приложио је 10.000 динара као свој дар гладнима у Русији.

— **Од Трговачко Занатлијске Коморе у Новом Сади.** Дирекција Државних Жељезница из Загреба, извештава да је од 5. марта о. г. опет ставила у саобраћај мешовите возове број 31/1134 и 1133/32 на прузи Загреб—Сања—Бањалука и обратно; од Бањалуке града до Бањалуке предграђа мешовити воз бр. 1141. Иста Дирекција извештава, да је од 20. о. м. на прузи Винковци—Брчко између станица Винковци—Брчко ставила поново у саобраћај мешовите возове бр. 3431 и 3432. Воз бр. 3431 полази из Брчког у 4 сата 55 минута, долази у Винковце у 7 сати 55, влак бр. 3432 полази из Винковаца у 13 сати 50 минута, а долази у Брчко у 16 сати 46 минута.

ПОЛИТИЧКИ ПОЛОЖАЈ.

(Нов. Агенција „Југославија“.)

Београд, 22. марта.

Стање још увек критично због изборног система.

У току јучерашњег дана није се стање владине кризе ни мало променуло. Односи су још прилично заоштрени, а до споразума се није могло доћи, премда је у интересу повољног решења учињен ипак један корак напред, пошто су демократе усвојили солуцију, коју је предложио муслимански посланик Фехим Курбеговић.

Демократски клуб је јуче пре подне држао своју седницу, на којој је претресан члан 44. закона о среским и обласним самоуправама. Клуб је после дуже дебате решио, да прими предлог Фехима Курбеговића, који је овај на јучерашњој седници владиних странака дао, а који су тада оба клуба одбацили. Тај предлог се састоји из тога, да се код избора узму у обзир само оне листе ,које имају две трећине гласова већине. Међутим демократе су изразито изјавили, да се та пропорција узме само код среских и обласних избора у обзир, док ће се о изборном систему за бирање парламентарних посланика дискутовати доцније. Ово решење демократског клуба је саопштено сместа радикалском посланичком клубу.

Радикалски клуб је одржао седницу после седнице демократског клуба, па је узео такође у претрес чл. 44. закона о среским и обласним самоуправама, али одлука није донета, Клуб се много занимао и предлогом Фехима Курбеговића.

Словеначки сељачки клуб и муслимани су за миран споразум, па неће постављати никакве тешкоће. Ова два клуба желе, да се под сваку цену отклони владина криза, која само шкодити може целој земљи.

Држање опозиције.

Скоро све опозиционе странке, као земљорадници, соц.-демократи и републиканци су против владиног пројекта, те и против 44. чл. јер они захтевају да се уведе код свих избора пропорцијонални систем. На тај начин они ће гласати против владиног пројекта.

Преговори Пашића са Корошецом.

Јуче је председник словеначке пучке странке др. Анте Корошец посетио председника владе г. Николу Пашића и с њиме се подуже разговарао. Овој Корошчевој посети, о којој се до сада ништа поуздано није могло дознати, придаје се огромна политичка важност. Према томе се она на разне начине коментарисала у скупштинским кулоарима. Неки политичари су тврдили. да г. Пашић већ сада озбиљно рачуна на пад данашње владе, па би за времена да осигура састављање нове владе, којом приликом би му и др. Корошец са његовом групом био потребан.

По другим верзијама, г. Пашић је хтео дра Корошца тек за нека питања да придобије, па је у том смеру и расправљао с њиме. На крају је још као најозбиљније тврђено, да су г. г. Пашић и др. Корошец преговарали о успостављању католичког бискупа на територији Баната, Бачке и Барање. Како се поуздано дознаје, оба политичара су преговарала о томе, те је спомињан као најозбиљнији кандидат за бискупско место, народни посланик и каноник Иво Еветовић, који је изабран у суботичком округу, а сматра се као један од најугледнијих вођа буњевачке странке у Војводини. Његову кандидацију наводно подупиру и сви војвођански радикалски посланици.

Др. Корошец је после разговора са председником владе отишао у свој клуб и тамо реферисао о својој посети, коју је учинио. Корошчеви посланици нису хтели новинарима о току клупске седнице давати никакве информације.

БРЗОЈАВИ.

Нов. Агенција „Југославија“.

Седница Вел. Духовног Суда.

Београд, 22. марта. Због великог броја бракоразводних парница, Велики Духовни Суд је одлучио, да се 25. о. м. састане у ванредну седницу.

Свети Синод остаје у Београду.

Београд, 22. марта. Премештање Св. Синода из Београда у Ср. Карловце је за дуже време одложено, јер то не дозвољавају буџетски прописи за ову годину.

Стари Бечеј седиште области.

Београд, 22. марта. Јуче је приспела у Београд једна депутација од 150 чланова, која је дошла из потиске (горњобанатске) области, да моли поједине посланичке клубове и самог министра предника г. Пашића, да се седиште области премести из Великог Бечкерека у Стари Бечеј. Своју молбу они поткрепљују многим разлозима, који изгледају доста оправдани. Влада је по тој ствари већ и до сада примила преко 1000 телеграма. Депутација је поднела влади и писмену молбу у томе смислу.

Криза саобраћаја.

Београд, 22. марта. Пошто још увек није решен спор између министарства финансија и саобраћаја у погледу исплате за вадоне, који треба да дођу из мађарских фабрика, то је у загребачкој жељезничкој дирекцији настао застој. Загребачка дирекција је требала да добије те локомотиве и вагоне. Дирекција је сада обавестила владу, да ће за врло кратко време морати обуставити цео теретни саобраћај на своме подручју.

Занела и другови му код нас.

Сушак, 22. марта. На нашој територији налазе се сада Занела и 39 посланика ријечке конституанте. Према томе не може садашња нова ријечка влада доносити никакве легалне одлуке, пошто је већина посланика отсутна.

Далматинци за заштиту нашег живља.

Београд, 22. марта. У Београд је јуче стигла већа депутација грађана и сељака са западних далматинских острва. Депутација тражи од владе, да учини потребне кораке, да се што пре окончају италијанске узурпације над словенским становништвом и да се једном већ нареди евакуација треће далматинске зоне.

Валута.

Београд, 22. марта. Чех. круна 144.50, Лондон 360, Париз 653, Праг 149.25, Берлин 29.315, Беч 1.22.

Куд се дева народно благо.

— 80.000 динара срп. народно-црквених фондова карловачке митрополије. —

Благајна српских народно-црквених фондова карловачке митрополије исплатила је 80.000 динара за набавку намештаја патријарховом двору у Београду.

Питамо: Ко је решио, да се на тај намештај утроши 80.000 дин.?

Питамо: на којем правном темељу, по прописима којег закона или које уредбе је то решено?

Питамо: врховну управу народно-црквених фондова; питамо Његову Светост Патријарха и св. Архијерејски Синод; питамо госп. министра вера; питамо и наше војвођанске посланике, питамо и друге народне посланике митрополије карловачке.

Добијемо ли одговора, одговорићемо према одговору. Не добијемо ли одговора, казаћемо по заслузи свакоме од запитаних. Казаћемо све, јер ћутати се више неда и не сме. Јер овако како се ради, води правце једном новом великом злу. =

Административна подела земље у Славонији.

— Новска у Славонији. —

По нашем народу овога краја пронела се вијест, да је у одбору за административну подјелу земље пао с демократске стране предлог, да котареви: дароварски, пакрачки и новљански не припадну славонско-осјечкој области, него загребачкој. Ова је вијест немило дирнула све поштене житеље старосједиоце, а нарочито нас Србе. Ми смо везани с нашом браћом у Славонији по осјећању, по начину говора и ношива, по начину рада и живљења, по економским приликама и не можемо, да разумемо, коме је пало на памет, да нас лучи од наше браће и вјековних свеза, а да нас припаја преко ријеке Илове за крајеве, с којима нас баш ништа не веже. За то је у народу покренута акција против тог оцјепљења и послани су протести на министра Пашића и председника Рибара против тога, да се котари: новски, пакрачки и дароварски тргају од Славоније.

Данунцио и ријечко питање.

Изгледа да је у држању Данунциовом наступио преокрет. На ову промену утицало је држање нове италијанске владе, која је вољна да лојално изврши Рапалски уговор. „Матен“ има брзојав свога римског сарадника, који јавља, да је Данунцио упутио ријечкој општини поруку, којом позива све грађане, да се не противе спровађању Рапалског уговора. Та порука је грађанству и објављена. Према томе постигнут је споразум између Факте и Данунција, по коме се Данунцио одрекао сваке акције, да не би довео у тежак положај италијанску владу.

Контрола мађарских избора.

Према вестима из Будимпеште, тамо влада мишљење, да је Мала Антанта интервенисала код великих сила, да се установи контрола над мађарским изборима. Шта више постоји веровање, да су представници Антанте већ добили инструкције у овом смислу. Мађарски листови међутим јављају, да мађарска влада још нема извешћа у овом смислу. Мађарски емигранти и њихов орган „Бечи Мађар Ујшаг“ са радошћу прима ове вести и примећује, да се садашњи терор само енергичним иступањем Антанте може сломити.

Кратке вести.

— У Њујорку ће 600 хиљада радника 1. априла ступити у генерални страјк.

— Вођа националиста у Индији Ганди осуђен је на 6 година затвора због побуне Индијанаца.

— Као што неки листови јављају, Хрватски Блок је решио да изашље „своје“ дипломатске заступнике у стране државе.

— Министар саобраћаја добиће првих 100 хиљада динара од инвестиционог зајма ради поправке жељезничког саобраћаја.

— Немачка је почетком ове године имала 262.817 мил. марака државнога дуга.

— На конференцији у Ђенови присуствоваће свега око 450—500 делегата из целога света.

— Енглеске власти дошле су у посед многих докумената, из којих се јасно види, да је цео покрет и побуна у Јужној Африци дело руских комуниста, који су помоћу свога злата хтели да побуне радништво у Трансвалу.

Књижевност.

Изашле су из штампе ове књиге:

— Dr. Tadensz Lubaczewski: Poljska, цена 6 дин. Загреб; књижара З. В. Весића.

— A. Stündberg: Otac; издање Земаљске тискаре, Загреб.

— Dr. Vl. Dvorniković: Filozofija u današnjoj Čeho-Slovačkoj; издање књижаре З. В. Васића, Загреб.

— Кнут Хамсун: Nitkov, издање Знмаљске тискаре Загреб.

— Дионисије Миковић: Смрт и погреб Њ. В. Краља Петра; Бокешка штампарија у Котору.

— Др. Јован Савковић: Срби Војвођани у својој националној држави; Нови Сад, штампарија „Заставе“.

Управник: Јаша Томић.
Одговорни уредник: Трива Милитар

Банка Војводина деоничарско друштво у Н. Саду

овим позива гг. деоничаре на

III. РЕДОВНУ ГЛАВНУ СКУПШТИНУ

која ће се одржати у среду 5. априла 1922. у 15 сати у банчиним просторијама у Новом Саду, са следећим

ДНЕВНИМ РЕДОМ:

1. Оверовљење присутних деоничара.
2. Избор 2 члана за оверовљење записника.
3. Извештај Управног Одбора.
4. Извештај Надзорног Одбора.
5. Одобрење биланса и решавање о давању разрешнице Управном и Надзорном Одбору.
6. Предлог Управног Одбора о подели чисте добити.
7. Предлог Управног Одбора у погледу повишења деоничке главнице.
8. Измена друштвених правила §§ 6. и 11.
9. Избор Управног и Надзорног Одбора
10. Евентуални предлози у смислу § 23. друштвених правила.

У Новом Саду, 13 марта 1922. УПРАВА.

---

§ 23. правила гласи: Предлози деоничара могу се на главној скупштини расправљати само онда, ако су најмање 10 дана пре главне скупштине Управном Одбору писмено пријављени.

§ 24. На главној скупштини имају право гласања они деоничари који своје деонице 8 дана пред главну скупштину депонирају на оном месту где Управа претходно одреди.

Деонице се могу депоновати код централе у Новом Саду и код свију њених филијала, осим тога код Јадранске Банке Љубљана и њених филијала као и код Српске Централне и Привредне Банке у Сарајеву.

Рачун изравнања на дан 31. децембра 1921.

Актива.

Готовина:				
у благајни	5110351	34		
код Народне Банке С.Х.С. на жирорну	1146320	—	6256671	34
Стране валуте			159341	42
Менице			27606757	—
Роба:				
сопствена	10660467	29		
конзорционална	14422609	57	25083076	86
Зајмови:				
на обезнице и хипотеке .			355653	72
Дужници:				
по текућим рачунима . .	41655016	79		
„ разним „ . .	11972606	71	53627623	47
Вредносни папири			8640414	70
Некретнине			4628599	69
Разна актива			320504	—
Намештај			980662	72
			127659304	92

Пасива.

Деоничка главница . . .			20000000	—
Резервни фонд			2087820	—
Мировински фонд			255806	70
Улози на штедњу:				
на књижице	27253943	80		
„ текуће рачуне . . .	23712391	45	50966335	25
Веровници:				
по текућим рачунима . .	26803812	29		
„ разним „ . .	7093744	44	33897556	73
Менице у реесконту . . .			15908632	—
Цедирани хипот. зајмови .			107427	62
Неподигнута дивиденда . .			151000	—
Преносне ставке			578365	53
Разна пасива			466028	—
Чист добитак			3240333	09
			127659304	92

Рачун губитка и добитка на дан 31. децембра 1921. год.

Расход

Камате:				
на улоге на штедњу . .	977875	89		
„ „ по тек. рачунима	264533	59		
„ реесконтоване менице .	952269	44	2194678	92
Пореза на камате, на улоге и текуће рачуне			132124	23
Трошкови:				
пореза, плате, станарина и друго			3213094	61
Отпис од инвентара . . .			112083	—
Чист добитак			3240333	09
			8892313	85

Приход

Пренос добитка из год. 1920.			3669	66
Камате:				
од тек. рачуна	1062563	98		
„ есконт. меница . . .	1762050	47		
„ вредносних папира . .	2595	25	2827209	70
Приходи:				
од сопствене и конзорционе робе	3202600	17		
од девиза и страних валута	1743186	65	4945786	82
Провизије			1115647	67
			8892313	85

Ђока Радуловић с. р.
директор.

У Новом Саду, 31 децембра 1921.

Анђелко Станојев с. р.
прокуриста — гл. књиговођа.

УПРАВНИ ОДБОР:

Др. Миливој Ковачевић с. р. председник. Мита Дебељачки с. р. потпредседник. Др. Тоша Николић с. р. А. Крстељ с. р.
Стеван Л. Гавански с. р. А. Кристан с. р. Др. Коста Поповић с. р. Шаца Дунђерски с. р.
Др. Момир Павловић с. р. Дејан Гавански с. р. Душан Ковачевић с. р.

На основу § 37. заводских правила прегледали смо горње рачуне „Изравнања и Губитка и Добитка“ и нашли смо да су у свему тачни и исправни.

НАДЗОРНИ ОДБОР:

Јован Матић с. р. Радивој Ковачевић с. р. Борислав Матејић с. р.

274 1—3

Штампарско Подузеће „Застава“ д. д. 434- 1922.

Народно Позориште.

Пише: **Ђ. Петровић.**

Тако га сада зову, а пре, у току много деценија и од постанка му, па до подржављења му, звало се оно Српско Народно Позориште, или Народно Мезимче. Оно је постало из народне потребе, а издржавао га је сам народ: интелигенција, трговци, занатлије па делимице и сељаци. Следствено, сви народни слојеви су му давали моралну и материјалну потпору, а наша народна штампа и критика, били су најјачи пропагатори Позоришта.

Чланови Српског Народног Позоришта — глумци и глумице — били су одани своме позиву, срцем и душом, иако слабо награђени, борили су се силним тешкоћама. Селили су се неколико пута годишње, из једног места у друго. Једном речи, они су током много година, свагда били на висини свога позива, примерни грађани и ваљани Срби.

Многи су угледни од њих, већ и помрли, као бивши стубови: Миљковић, Димитријевић и супруга му; Ленка Хаџићева, Лукић и Лукићка, Ружић и Ружићка, Јеца Добриновићка, Марковић, Вујићка, Матејић и др., а живи су још и данас и чланови су већ од 25—40 год. Васиљевић, Динић и Динићка, Спасић, Васиљевићка, Матејићка, Тодосићка, па је ту Марковићка, Добриновић и др. А добила су одавде ваљане чланове, позоришта у Београду, Загребу, Осеку и т. д.

Постојало је Позоришно Удружење, коме су чланови били не само Новосађани, него многи родољубиви и угледни наши Срби из свију главнијих места у Војводини, па су посредством средишњег Одбора у Новом Саду и помесних Одбора водили административну и материјалну бригу Позоришта, уз помоћ начелника дра Лазе Станојевића, Тоне Хаџића и др., који су се бринули, да Позориште, са својим репертоаром служи националној мисли.

Репертоар је садржавао српска историјска комађа и силно будио националну свест у народу; гајио је драму и трагедију, па је тиме утицао на развитак књижевности и чистоту српског језика, а гајио је комађе из народног живота с певањем, те се на позорници, врло радо слушала српска песма и музика. Касније је узета у репертоар и солиднија оперета, па најзад и опера.

Као што се из свега овога види, Српско Народно Позориште вршило је огромну мисију у овамошњем Српству. Оно је било у потпуном смислу расадник и проповедник српске прошлости, језика, књижевности и песме.

Што је Српско Народно Позориште могло да постоји и напредује, што је било у стању, да онако сјајно врши националну мисију узрок је тај, што су управа, публика, одбори позоришни, новине и глумци, стално бивали у пријатељском додиру и једно друго искрено помагали у интересу опште ствари. Из тога се јасно види, да су сви ти чиниоци знали, како Позориште има да врши важну културну, националну и уметничку мисију, што је добра поука за млађи нараштај.

Када је избио рат 1914. године, нестало је Позоришта. Мађарске власти су скоро све глумце интернирале по разним удаљеним мађарским градовима, где су се сви дуго злопатили. Тек по ослобођењу Војводине, крајем 1918. год. глумци су се из бела света поново вратили у Нови Сад и са Позоришним Одбором споразумно су се организовали и почели да дају представе у Дунђерскову Позоришту.

Све је лепо ишло, али није било костима, декорација, ни реквизита, па је требало пуне три године дана, великих материјалних жртава, док су се ове потребе попуниле. Сада је и тим недостацима, бар деломично удовољено.

Од пре три године дана, дошао је у Н. Сад г. Бр. Нушић, начелник уметничког одељења у Мин. Просвете, и пред Одбором бившег Срп. Нар. Позоришта је изјавио, да је то Позориште подржављено, те је фактички примио позориште. Од то доба, дакле, за три године дана променуло се већ три управника, 3—4 редитеља и капелника.

Г. Луковић је био више у Београду, но у Н. Саду, г. Коњовић је био управник свега 7—8 месеци, и сада, од почетка ове сезоне је управник г. Карацић, непознат нашем грађанству, као што је био и г. Луковић.

Када се узме у обзир, да се Срп. Нар. Позориште неколико деценија одржавало из заузимљивости разних одбора, грађана и самог народа, онда можемо да појмимо, како је било фатално, без икаква прелаза, дати судбину позоришта у руке само једног непознатог лица, које се сваки час мења.

И шта се десило са Народним Позориштем у новије доба? Оно је сада стално у Н. Саду, преко целе године, тако, да цела Војводина — осим Н. Сада и Вршца, — нема позоришта. Нема га Сомбор, Вел. Бечкерек, Вел. Кикинда, па ни сама Суботица, која би у првом реду требала да га има. И сада нам пада на ум тесногрудо и некултурно држање бившег аграрног усрећитеља у Војводини, а сада нар. посланика, Шећерова, који је у Законодавном Одбору тражио, ни више ни мање, него, да се и оно мало субвенције закине и од новосадског Народног Позоришта. Шта је националан и асимилационалан позив једног позоришта у Новом Саду, то је г. Шећеровом споредна брига.

Ово смо само узгред споменули, да документујемо, каквих све елемената има у данашњој Нар. Скупштини, која је у првом реду позвана, да води националну бригу.

А сада да продужимо о Новосадском Народном Позоришту. Пре, у мирно доба, ложе и партери били су пуни најугледније новосадске публике, а сада постоји нека мешавина, делом, што се многи странци доселили у Нови Сад, делом, што је интелектуална интелигенција осиромашила, а највећи је разлог, што ону публику, која може стално да се претплати на позориште, усљед горенаведених промена — није било никога, ко би ту публику истински загрејао, да се предплати, чиме би један велики део годишњег позоришног буџета био осигуран.

Нови Сад није ни издалека Београд, који се управља само према новинарским вестима. Његова је пубика патријархална, па се са том питомом публиком мора тражити додира и она се на све начине мора загревати за Позориште. У том правцу данашња управа мора радити, ако жели да се позоришна каса множи и развија.

Друго једно, тако рећи најважније, питање је репертоар.

То, питање тешко је због тога, што је публика разноврсна и разнолика. Већ стога, што се у једној згради даје драма, опера и оперета, рад је врло отештан.

У великим градовима, у засебној згради се даје драма, у засебној опера, оперета, па чак у засебној шаљива комађа, и свако са засебним особљем. У нашем Позоришту све се то даје у једној згради, а осим опере, све скоро са истим и помешаним особљем. У таким приликама створити репертоар, није лака ствар, али, ипак се мора водити рачуна са локалним традицијама.

Када на пр. погледамо овогодишњи репертоар, видимо ту Јакшића, Војновића, Нушића, Петровића, Округића и т. д., али је тако рећи изостала драма и трагедија из нашег историјског живота, које су преко шест деценија одушевљавале нашу публику. Нема ту комађа из народног живота с' певањем за народ, која су се давала недељом и празником, него место тога се даје Буриданов магарац и т. д. Народна та комађа су недељом и празником пунила куће, па је и приход бивао велики, јер је многобројна наша публика, која недељом похађа Позориште, па се захтевима те публике мора удовољити. Недељом пак давати једну оперу, ствар је просто смешна — јер недељом публика нема ни појма о класичној музици, па је она ни не привлачи.

Оперно особље врло споро избацује нове опере, а то би се морало убрзати, бар сваких 5—6 недеља треба да добијемо по једну нову оперу, јер то особље има на расположењу довољно времена, да се спрема, па би са репризама и новитетима ствар морала ићи брже.

Држимо ипак, да је питање зидања нове зграде данас најактуелнија и једна неопходна потреба: што се садања рђаво греје, што је мала, што су гардеробе за велико особље тескобне, што мењање декорација иде сувише споро и на незадовољство публике, јер су застареле и нису савремено удешене, да се брзо мењају. Ако Позориште у свом раду буде показивало веће успехе, потреба ће бити за новим Позориштем све већа, пошто се интелигентни елементи у Новом Саду из дана у дан множе, који осећају потребу за Позориштем. А држимо, да ће се постепено и страна и иноверна публика привићи на наше Позориште, а пошто и публика са стране често похађа Позориште, то ће се публика на брзо утростручити — па је из свих тих разлога зидање нове, веће и модерне позоришне зграде најхитнија потреба.

Настаје питање, ко ће да га зида? Ако чекамо од наше владе, да га она зида, нада ће нам остати јалова, пошто она има пречих задатака.

Сам управник да то почне, његова су плећа сувише слаба. Наш град је позван да то питање реши. Он је дужан да то питање покрене и приведе крају, јер је он дужан за своје грађане да реши питање првога реда; просветне природе.

Нешто новца има већ за ту сврху. Земљиште је већ одређено, где да се зида. Нека Градски Проширени Са-

вет да један део од оних прихода, које добија од запарложених земаља, а други део нека се узајми на амортизацију и нека га град отплаћује. Само ћемо на тај начин доћи што пре до нове зграде Народног Позоришта.

Још нешто о додатку на скупоћу бачком свештенству са сесијом.

Пре неколико дана издала је наша црквена опћина око 40 кат. јутара оранице под пролетњи усев у најам (аренду) и постигнута је цена од кат. јутра просечно 9000 К (деветхиљада круна).

Сад кад узмемо 45 × 9000 (јер сесија нашег пароха износи 45 к. ј.) то би била годишња закупнина од 360—400.000 круна.

Зар се у тој своти не садржи већ и додатак на скупоћу!? Признати се мора да и сесије нису квалитетом све једнаке, па су им и најамнине различите; даље пак у унутрашњости Србије и Црној Гори сесије су међу стењем и врлетима, где пасу овце и козе а које сачињавају цео иметак свећеника. Тамо треба помоћи са додатком на скупоћу, — али како!?

Министарство Вера требало је са свештенством исто оно учинити што је Министарство Просвете учинило са учитељима, наиме: да је између плате и закупнине постојећу разлику упутило на исплату; ако би ова била већа од редовне плате, да ју Обласна Финанс. Дирекција обрачунава као додатак на скупоћу, док се текући рачун не изравна, па тек за тим да се подмиривало из државног буџета.

У овом случају, као што је код нас, имао би наш парох од својих 400.000 круна бар $^2/_3$ уступити свом у Христу брату из Пренчана, Борова и друга места из унутрашњости Србије.

Овако као што је сад, сразмер је неправилан па и неправедан, па држимо да ће га надлежна Власт у скоро поправити и изравнати.

Учитељ.

Дечја забава у Ади.

На „Три Јерарха“ одржали су ученици IV., V. и VI. разр. забаву.

Сваки посетилац ове забаве био је тога уверења, да се оваково што може постићи само великим трудом и љубављу према деци. Како су ова деца одиграла своје улоге, како су изводила „соколске вежбе“ са палицама и луковима, све нас је изненадило. У сваком родитељском оку видите сузу радосницу. Зар наша деца и то знају? Приказали су позоришни комад „Чапкуп“, алегоријску слику „Моћ јединства“, „Уједињење“; певали песме „Соло“. Овакав програм би доста био за изврсне одрасле дилетанте.

И то је све заслуга њиховог и нашег агилног учитеља г. Раде Поповића.

Износим ово да се прочита примера ради.

Гост.

Књижевност.

— **Дане Ј. Храниловић:** „Из записника југословенског добровољца“. Накладом књижаре Ст. Кугли-а у Загребу изашла је књига под горњим насловом са 54 оригиналне фотографије. Слику на насловној страни израдио је наш уметник В. Кирин. Писац је у тој књизи приказао историјат сакупљања добровољаца у Русији. Писац је у кратко изнео развој руске револуције у добровољачком корпусу. Занимљив је исцрпљив опис путовања прве бригаде преко Енглеске, Француске, Италије и Грчке те друге бригаде кроз бољшевичку Русију, Манџурију, Индијски оцеан и Египат за Солун. Опис Македонског фронта и важна задаћа Југословенске Дивизије код продора солунског фронта обарају у прах све тврдње о том, да је бугарска војска капитулирала услед деморализације и десорганизације. Књига се завршује приказом о сврси добровољачких организација у домовини и чланком: „У слободној домовини“ који одише великом љубављу за нашу државу и права је химна патњама и крижном путу свих бораца за наше ослобођење и уједињење. Цена је књизи К 72·—, поштарином 84·—.

СПОРТ.

Рубрику води: *Ђ. Даридовац.*

Првенствене утакмице у Н. Саду 20. III.

Вардар—Јуда Макаби 7:0

Претендент београдског првака борио се са, како изгледа, најслабијим новосадским клубом. Утакмица је личила на борбу Давида и Голијата, само што је овом приликом Голијат победио. С почетка се Макаби храбро држи и потискује Вардарце, али то је оно херојство, које долази пре пада. Наскоро се немоћан враћа у одбрану и пред својом капијом остаје цело време игре. Судија: Бекеш.

НАК—ОСКВ 2:0

Прве Н-ове нападаје задржава В. само по цену избацивања лопте у аут. Наскоро се НАК повлачи да би својом дефензивом изморио В. Ово му у потпуној мери успева. В. прикупља сву снагу, да зада гол, али осим неколико лепих шутова и корнера не постише ништа. Пред крај игре ситуација променљива. Друго полувреме почиње нападајем ОСКВ, који траје четврт сата и држи противничку капију у непосредној опасности. Овим је НАК постигао своју намеру и Војводина се уморна повлачи те у 16 и 32 м. добија од НАК-а, који тек тада почиње улагати снагу у игру, два гола. До краја игре НАК је у надмоћи.

У чети ОСКВ добри Сараз и Мишколци, капицијa врло рђав; у НАК-у добри Берток, Немет и Немеш. Корнери 6:3 за ОСКВ. Судија: г. Живановић енергичан.

XIX. Исказ добровољних прилога за Топличане и Врањанце.

По 5·50 дин.: Славко Бајачић; по 5 дин.: Сава Живанов, Нова Нерад, Душан Јерков, Велимир Хордин, Жарко Мркушић, Жарко Бнакалић, Паја Тубић, Милош Несторов, Јефта Бранковић, Стеван Хордин, Миша Испас, Зарија Бањац, Стеван Каназир, Миливој Петровић, Стеван Петаков, Лаза Каранов, Милан Ђонпарић, Марко Тубић, Цвета Козаров, Душан Куруца, Шандор Киранов, Вуја и Сава Радонић, Ђока Јеловац, Милош Каранов, Стеван Чикошевић, Милан Вукосављевић, Гавра Ивков, Ђока Павловић, Бранко Ракић, Душан Михајловић, Рада Тубић, Рада Јовановић, Влада Јовановић, Милан Станулов, Миливој Радишић, Ђока Ракић, Цвета Суботин, Јован Сузић, Лазар Тубић, Аца Мунђан Ђока Николић; по 3 дин.: Стеван Тубић, Ђока Етински, Лазар Коларик, Ђока Ивановић, Младен Милетић, Јоца Јовановић; по 2·50 дин.: Стеван Пинтелешоров, Живан Радић, Драга Петаков, Шандор Пожаров, Јеца Јуришина, Анкица Милетин, Мита Бектали, Босиљка Вуковић, Тоша Вуковић, Милан Ђурђевић, Недељко Етински, Панта Каназир, Сима Радованов, Пијада Деспотов, Глиша Мишковић, Марко Радовић, Зорка Петрин, Сима Дудић, Ђока Бајачић, Коста Никшић; по 2 дин.: Стеван Недревански, Пела Каназир, Паја Милетин, Сава Јовановић, Марко Крстић, Сава Бугара, Љуба Бугарски, Рада Белоцић, Шандор Матејалис, Дамјан Етински, Сава Коларић; по 1 дин.: Милош Јовановић, Љуба Стејић, Рада Грујић, Лаза Каназир, Даринка Добановачки, Криста Станојева, Милан Етински, Недељко Бороје в, Ђока Белицић, Милош Бектам, Влада Михајловић, Ђока Тубић, Паја Влах, Милан Миланов, Милан Дејански, Гавра Крунић, Кузман Јанковић, Милош Барјактаров, Јован Деспотов, Влада Јеловац, Стеван Мајер, Милан Коледин, Аврам Куруца, Васа Јуришин, Сава Попов, Милош Јованов, Јефта Радованов: Славко Мавтинов; по 50 пара: Љуба Малетић.

Чиновници Новосадског среза приложили су 530 дин. Српска Трговачка Банка у Новом Саду приложила је 750 дин. Скупили у Ољми 431 динар. Општинско Поглаварство у Турији послало 74 динара. Организација добровољаца у Вуковару послала 50 динара. Општина Милетић. приложила 250 динара. Новосадско Ловачко Друштво приложило 2500 динара. У Српској Црњи скупили 132 динара.

Репертоар од 20—26. о. м.

Четвртак: „Гђица Фифи, Буборош“, у претплати.

Петак: „Цигански Барон“.

Субота: „Фауст“ (гостовање г. Флегла из Загреба у улози Мефистофела).

Недеља: по подне „Подвала“, у вече „Продана Невеста“ (гостовање г. Флегла из Загреба у улози Кецала).

Улазнице за све представе продају се од понедељника.

Савета Божић, модистиња
Земун
Краља Петра улица бр. 26.
Приспели најновији женски шешири у свили и слами, као и дечији шешири за врбицу. — Послуга брза. — Велики избор. — Цене без конкуренције. 563 1-6

Издаје
своју гостионичарску радњу под закуп или под рачун. За услове обратити се на власника:
Душана Отића, Ђурђево 566 1--5

За своју
берберску радњу
требам једног научника.
Лазар Павковић, берберин
567 **У ПЕТРОВАРАДИНУ** 1—2

УДОВАЦ
самац, тражи домаћицу, која би водила самостално кућу. — Иста мора бити Српкиња, без деце, средовечна, пријатне спољашности. Да се јави лично или писмено уз прилог фотографије.
Петар Лукач-Кесић, рентијер
538 **СРЕМ. КАРЛОВЦИ** 2—3

ОГЛАШУЈТЕ У „ЗАСТАВИ“

Огласне вести.

Јефтин намештај, још увек може се добити у великом избору код: Хемлера, стовариште намештаја, Шафарикова 28. (Текели Имре). 455 8-10

Трговиштво Поглаварство у Инђији

Има на продају комплетан намештај сушионе за сушење кукуруза. Ближе услове даје Поглаварство.

551 2—2

Једног верзираног трговачког

КЊИГОВОЂУ

и једну госпођицу са знањем српског, немачког и мађарског језика, као и писања на машини, уз достојан хонорар потребује

Велетрговина колонија

БРАЋА ПРОДАНОВИЋ

НОВИ САД, Дунавска улица бр. 22.

569 1—3

НУДИМ

1750 шумских фати висина 2·40 цм. првокласни сремски дрва, која лежу 1100 фати у Беочинској манастирској шуми, 650 фати у шуми манастира Ђипша, Кувеждин, сва су дрва грабова и церова, а 200 фати букова, раздељена у 60% цепаница и 40% дебљих облица, даљина до дунавске обале 8 километара, а до жељезничке станице 6 км., најнижа је цена 325 динара по шумском фату. Исто тако нудим 150 хекти изврсног сремског вина по умереној цени. — Упитати код власника:

Марка Павловића

556 **Беочин** 1—1

За 600.000 дин.

Згодна и уносна прилика!

Из обитељски разлога продаје се из слободне руке са целим комфортом добро уређено јавно и лековито купатило са покретним и непокретним иметком. Купалиште лежи у красном и романтичном пределу Славоније са комплексом од 10 јутара доброг земљишта и одбацује за време сезоне од 1-ог маја до 31. септембра, приход Дин. 100.000. — Поближе упуте даје писмено или усмено:

Агентурни и комисионарни посао

Светолик Божић

Земун

Краља Петра 26. Телефон 34. 562 1-2

МЛИНА

у Баноштру на продају са погоном Saugasmotor, фабрикат (Benz) од 25 до 30 HP. Ближе услове код:

ЈАНКА ГРЕКСА

гостионичара

559 **ГЉОЖАН** 1—2

КУЋА

од 2 собе, две кухиње, 1 качаре и подрума, шупе, штале и баште са виноградом, продаје се у Петроварадину. — Ближе услове у Петроварадину, Качићева улица 587.

558 1—1

ДОБИЛИ СМО ВЕЛИКЕ КОЛИЧИНЕ

ШЕШИРА

из чувених чешких фабрика **ПРВИХ БОРСАНИНО, АНТИКА КАЗА, Ј. ХИКЛА СИНОВИ** (Чехослов.) и **ВУНЕНИХ** у разним формама и бојама.

Продајемо по најјевтинијим ценама на велико (en gros).

491 **Главни заступник за целу земљу:** 3—15

ЈОСТА НИКОЛИЋ и ДРУГ, Београд, Кнез Михајлова 18.

ПРОДАНОВИЋЕВ недељни извештај.

За ускршњу сезону приспела нам је следеће свежа роба:

Слане херинге, Руске у флашама од 3 литре, Талијански пиринач, Сочиво, Плави мак, Шећер коцке, главе, кристал, разне чоколаде, десерт бомбоне, Ускршња јајца од шећера, Варзило, боја за јаја, Бадемэ, Лешника, Суво грожђе, фини зејтин, чувена Гром есенција, Белишће 80 проц., Плави камен 98/99 проц., Лика, Црвена герма, I-ма Детелина семе, Семе од репе, траве, Гршак за сејање, I-ма босански пекмез, суве шљиве. За пончаре француски капај. — Телефон број 133. — Брзојав: Арапки. — Тражите наш ценовник. 333 10—

Нуди Велетрговина:

БРАЋА ПРОДАНОВИЋ

Нови Сад.

Кућа на продају

на најлепшем месту у Београду. — Иста је новосазидана, елегантна. — Састоји се: од три собе, кујне и купатила у партеру и две собе и кујне у сутерену. — У дворишту има један одвојен стан од једне собе и кујне за млађе. — Модерне штале и гараже. — Електрично осветлење и водовод. — Уселити се може одмах. — За услове обратити се, усмено или писмено: 560 1—3

Драгутину Живковићу, трговцу

Београд — Краља Александра ул. бр. 10.

НА ВЕЛИКО! НА МАЛО!

ЗА ВРБИЦУ УСКРШЊЕ НОВОСТИ

Препоручујем своје богато стовариште мушких и женских штофова.

Красан избор свила, шармеса, крепдешина, жоржета, гренадина, итд.

Нарочито леп избор мушког штофа за иберцире и одела.

568 С поштовањем 1—5

СТ. М. ДУНЂЕРОВ — НОВИ САД

Краља Петра улица број 13. Телефон бр. 93.

Оглас.

За уступање свих редовних књиговезачких послова, који буду потребни оделењима Команде I. Армијске Области одржаће се у Канцеларији Интендантуре Команде I. Армијске Области усмено и јавно надметање на дан 27. марта 1922. год. од 9 до 12 часова пре подне.

Сваки надметач одмах пре почетка надметања има положити у име кауције наши поданици 10%, а страни 20%, што износи 2500 односно 5000 Динара.

Сваки је надметач дужан пре почетка надметања да покаже своје „Занатско Уверење“.

Надметачи ће се примати само до 11. сати пре подне.

Услови под којима ће се књиговезачки послови, који буду потребни уступити, могу се дознати сваког дана од 10 до 12 сати пре подне у канцеларији интендантуре Команде I. Армијске Области.

Из Канцеларије Интендантуре Команде I. Армијске Области.

Начелник Интендантуре,
п.-пуковник, **Голуб С. Цонић**

507 3—3

Број 6946/адм. 1922.

Позив

На основу наредбе Штаба Сомборског Војног Округа Бр. 3447. од 13. овог месеца позивају се сва она лица са овоградске територије, која су за време рата (1916. и 1917. год.) били у српском ђачком батаљону у Француској као војници — ђаци да се одмах, а најдаље до 22. овог месеца лично јаве овоградском војном одсеку (градска кућа број собе 44.) ради давања извесних података.

Савет сл. и кр. града Новог Сада, 20. марта 1922. год.

Др. Марцековић
565 1—1 зам. гр. начеоника

Комплетан намештај за спаваћу собу и трапезарију

MAHAGONI

продаје се. 561 1—3

Нови Сад, Вилзонов трг 4.

Број 1006/22.

Оглас.

Градска општина Петроварадин потребује неколико стотина хвати врбових дрва.

Понуде се могу до 31. марта 1922. сваки дан од 8—12 сати пре подне у писарни градског начелника у Петроварадину предати.

Петроварадин, 21. марта 1922 год.

Градски начелник:
564 1—1 **Гргинчевић** в. р.

КУЋУ

и трговину своју са дозволом точења продајем у Новом Саду ћошак Алмашке ул. 13. и Текелиа 2. Упитати власника у кући. Купац се може одмах уселити.

537 3—3

Српска Банка деон. друштво у Срем. Карловцима.

ПОЗИВ.

Господа деоничари Српске Банке деоничарског друштва у Срем. Карловцима, позивају се овим, да изволе доћи на

XXV. редовну главну скупштину

која ће се одржати 9. априла 1922. год. у 10 сати пре подне у банчиним просторијама.

ДНЕВНИ РЕД:

1. Оверовљење присутних деоничара.
2. Извештај Управног одбора о раду завода и поднашање рачуна за год. 1921.
3. Извештај надзорног одбора.
4. Предлог управног и надзорног одбора о подели чисте добити.
5. Давање разрешнице управном и надзорном одбору.
6. Избор управног одбора.
7. Избор надзорног одбора.
8. Предлог управе за повишење деоничарске главнице.
9. Евентуални предлози појединих деоничара у смислу §-а 23. друштвених правила.
10. Избор двојице скупштинара за оверовљење скупштинског записника.

УПРАВА.

Напомена. §. 24. Деоничари који на скупштини учествовати желе, имају своје деонице са купонима 8 дана пре скупштине код банке депоновати.

Рачун изравнања на дан 31. децембра 1921.

ИМОВИНА		Круна	пот.	ДУГ	Круна	пот.
Готовина у благајни		862040	40	Деоничарска главница	5000000	—
На жиро рачуну		4388	28	Резервни фонд	200000	—
Меница		3983889	70	Посебни резервни фонд	10000	—
Хипотекарних зајмова		27228	—	Улози на штедњу	8656563	37
Зајмова на обвезнице		942	—	Полагачи јамчевина	74000	—
Вредносних папира		417250	—	Полагачи остава	1628996	84
Јамчевине		74000	—	Реесконта	3695545	—
Оставе		1628996	84	Неподигнуте дивиденде	12004	—
Потраживања код страних завода		99915	20	Веровници	4353257	13
Конзорцијални посао		751329	15	Чист добитак у год. 1921.	982597	83
Дужници		7625509	40			
Роба		7564758	40			
Експлоатација шуме		589655	80			
Заводске некретнине		953061	—			
Намештаја	К 42617·—					
По одбитку отписа	„ 12617·—	30000	—			
		24612964	17		24612964	17

Рачун губитка и добитка на дан 31. децембра 1921.

ГУБИТАК	Круна	пот.	ДОБИТАК	Круна	пот.
Камате на улоге п реесконт	496096	74	Камате од менице	330245	57
Пореза и прореза	202367	61	„ „ хипотекарних зајмова	3321	--
10% пореза на камате улога и тек. рачуна	50342	08	„ „ текућих рачуна	123011	28
Пореза на некретнине	2743	84	Провизије	202556	03
Инвалидског пореза	3804	10	Разних прихода	326086	34
Плате	367395	—	Приход од вредносних папира	750	—
Трошкова	137902	72	„ „ робе	1122341	83
Дневнице	3370	—	„ „ конзорцијалног посла	151324	15
Добротворних цељи	5800	—	Пренос из године 1920.	12094	72
Биљеговине	2954	—			
Отписа од намештаја	12617	—			
Станарине	3720	—			
Чист добитак у год. 1921.	982597	83			
	2271730	92		2271730	92

У Срем. Карловцима, 31. децембра 1921.

Српска Банка деоничарско друштво

Паја Балукџић, с. р. управитељ

Петар Прибишевић, с. р. књиговођа

УПРАВНИ ОДБОР

Милан Недељковић с. р. **Лука Жикић**, с. р. председник **Ђока Милутиновић**, с. р. подпредседник **Ђорђе Гегенчевић** с. р.

Стеван С. Јанковић с. р. **Мита Севдић** с. р. **Петар Јовановић** с. р. **Јосип Мецинг** с. р. **Јован Грбић** с. п.

НАДЗОРНИ ОДБОР

У смислу §-а 36. друштвених правила прегледали смо овај рачун изравнања, губитка и добитка и пронашли да су у свему исправни

Вељко Радовић, с. р. прокуриста и подуправитељ срп. задружне банке д. д. Нови Сад

Живко Јекић, с. р. председник надзорног одбора књиговођа срп. народно црвених фондова

Јован Бајандић, с. р.